

Krajský úřad Zlínského kraje

Odbor životního prostředí a zemědělství
Oddělení hodnocení ekologických rizik
třída Tomáše Bati 21
761 90 Zlín

Datovou zprávou

Ke sp. zn.: KUSP 54754/2018 ŽPZE-LS

K č. j.: KUZL 56967/2018

Podatelé:

Obec Provodov, IČO: 002 84 378, sídlem Provodov 28, 763 45 Březůvky

Obec Dolní Lhota, IČO: 002 83 878, sídlem Dolní Lhota 129, 763 23 Dolní Lhota

Obec Podhradí, IČO: 484 71 798, sídlem Podhradí 41, 763 26 Podhradí

Obec Zádveřice-Raková, IČO: 002 84 718, sídlem Zádveřice 460, 763 12 Vizovice

Provodov, z.s., IČO: 265 19 135, sídlem Provodov 28, 763 45 Provodov

ZA POZLOVICE z.s., IČO: 702 84 571, sídlem Pod Větrníkem 60, 763 26 Pozlovice

Právně zastoupení:

Frank Bold advokáti, s.r.o., IČO: 283 59 640, sídlem Údolní 33, 602 00 Brno, ID DS: auwd5w7

**Vyjádření k oznámení záměru
„Vedení elektrické energie 2x110 kV Slavičín - Slušovice“
dle § 6 odst. 8 zákona č. 100/2001 Sb.**

Přílohy:

- *Plné moci pro právního zástupce podatelů*
- *Ing. Hedvika Psotová, Rámcové posouzení záměru VVN Slušovice – Slavičín z hlediska vlivu na krajinný ráz (2018)*
- *Doc. Dr. Ing. Alena Salašová, Posouzení vlivu stavby na krajinný ráz (2011)*
- *Příloha k vyjádření spolku ZA POZLOVICE z.s. k řízení EIA č.j. KUZL 56967/2018, spis.zn.: KUSP 54754/2018 ŽPZE-LS, ve věci posuzování vlivů na životní prostředí záměru „Vedení elektrické energie 2x110 kV Slavičín – Slušovice“ ze dne 3. 9. 2018 (nedílná součást vyjádření spolku ZA POZLOVICE z.s.)*

I.

Dne 6. 8. 2018 bylo na úřední desce Krajského úřadu Zlínského kraje zveřejněno oznámení záměru „Vedení elektrické energie 2x110 kV Slavičín - Slušovice“ v k. ú. Slušovice, Veselá u Zlína, Zádveřice, Lípa nad Dřevnicí, Želechovice nad Dřevnicí, Provodov na Moravě, Řetečov, Podhradí, Pozlovice, Dolní Lhota u Luhačovic, Petrůvka, Nevšová, Slavičín (dále též jen „**záměr**“) spolu se sdělením Krajského úřadu Zlínského kraje, odboru životního prostředí a zemědělství (dále jen „**krajský úřad**“) ze dne 3. 8. 2018, č.j. KUZL 56967/2018, sp. zn. KUSP 54754/2018 ŽPZE-LS, že tento záměr bude podroben zjišťovacímu řízení podle § 7 zákona č. 100/2001 Sb., o posuzování vlivů na životní prostředí a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen „**zákon EIA**“). .

Podatelé tímto podle § 6 odst. 8 zákona EIA v zákonem stanovené lhůtě 30 dnů, počítané v souladu s výše citovaným sdělením krajského úřadu ode dne 6. 8. 2018, podávají ke zveřejněnému oznámení následující **nesouhlasné** vyjádření. **Podatelé požadují, aby byl záměr posuzován ve smyslu § 8 a násl. zákona EIA.**

II.

1. Vlivy záměru na krajinný ráz a kulturní památky

Podatelé jsou přesvědčeni, že záměr bude mít zásadní negativní dopad na krajinný ráz dotčené oblasti a bez podrobného posouzení tohoto vlivu není možné záměr povolit.

a) Nutnost respektovat Zásady územního rozvoje Zlínského kraje

Dle Zásad územního rozvoje Zlínského kraje (dále jen „ZUR ZK“) je záměr evidován pod kódem E09 jako záměr nadmístního významu, přičemž koridor záměru prochází dle výkresu *Oblasti se shodným krajinným typem* zejména krajinou zemědělskou s lukařením a krajinou lesní s lukařením.

Pro krajinu zemědělskou s lukařením jsou na str. 30 kapitoly 6. textové části ZUR ZK s názvem „Cílové charakteristiky krajiny ZUR ZK“ uvedena tato možná ohrožení: zástavba mimo zastavěné území, **vnášení nových krajinných dominant**, sukcesní zarůstání trvalých travních porostů nebo **jejich převod na jiný způsob využití, přejímání cizorodých architektonických a urbanistických prvků**.

Dále jsou stanoveny následující zásady pro využívání krajiny zemědělské s lukařením: **zabezpečit ochranu a využívání lučních porostů**, nepovolovat rekreační zařízení s vyšší kapacitou lůžek, nepovolovat zástavbu rodinných domů mimo hranice zastavěného území, **posuzovat vliv staveb a záměrů na krajinný ráz**, respektovat architektonické a urbanistické znaky sídel.

Obdobně pro krajinu lesní s lukařením (lesní pasekářská) jsou na str. 31 citované kapitoly 6. „Cílové charakteristiky krajiny ZUR ZK“ uvedena tato možná ohrožení: zástavba mimo zastavěné území, zejména na pohledově exponovaných svazích, horizontech a v blízkosti dominant, sukcesní zarůstání trvalých travních porostů nebo **jejich převod na jiný způsob využití, likvidace extenzivních forem zemědělství, velkoplošné odstranění lesa**, vnášení cizorodých architektonických a urbanistických znaků sídel, zavádění intenzivních forem rekreace a cestovního ruchu, nevhodné umístování lyžařských sjezdovek na pohledově exponované svahy, **poškození přírodě blízkých ekosystémů**.

Pro využívání krajiny lesní s lukařením jsou stanoveny zásady: **přizpůsobit využití území ochraně lesa**, lesní hospodaření provádět v souladu s přírodním potenciálem území, **nepřipustit velkoplošnou těžbu lesních porostů**, omezit výstavbu nových zařízení pro rekreaci a cestovní ruch, limitovat jejich kapacity.

Záměr má zasahovat i do tzv. území speciálních zájmů (kap. 4.8 ZUR ZK), konkrétně **do ploch pro ochranu pohledových horizontů nadregionálního významu**. Pro tyto plochy stanovují ZUR ZK povinnost dodržování několik zásad pro rozhodování o změnách a určité úkoly pro územní plánování, kterými jsou: **respektovat územní ochranu pohledových horizontů nadregionálního významu v souladu se studií „Krajinný ráz Zlínského kraje“** a dále zpřesnit územní vymezení ploch pro ochranu pohledových horizontů nadregionálního významu v ÚPD dotčených obcí, **zajistit územní podmínky pro plošnou ochranu a pohledové nenarušení těchto horizontů**. V případě realizace záměru je zřejmé, že dojde k vytvoření velkých průseků v lese, který bude vykácen a tím dojde ke zničení těchto pohledových horizontů.

V odůvodnění ZUR ZK se k těmto plochám uvádí: *„Plochy pro ochranu pohledových horizontů: V souladu s dokumentem „Krajinný ráz Zlínského kraje“ ZUR vymezují plochy pro ochranu pohledových horizontů nadregionálního (nadmístního) významu. Pohledové horizonty uzavírají vůči obloze (obzoru) nebo krajinnému pozadí krajinnou scénu, jsou územím pohledově významně exponovaným. Stavby, činnosti a záměry lokalizované na horizontu budou s vysokou pravděpodobností vnímané jako dominantní. Tvar horizontu (zejména obzoru) patří k významným identifikačním znakům krajiny. Území horizontu lze považovat za území veřejného zájmu, za území z principu nezastavitelné. **Na těchto plochách je problematické umísťovat stavby o výšce 5 – 40 m.**“*

Problematickostí záměru potvrzuje i Vyhodnocení vlivů na udržitelný rozvoj území (dále jen „Vyhodnocení“) pořízené k ZUR ZK. Záměr **zasahuje do II. zóny ochrany CHKO Bílé Karpaty a dále zčásti do přírodní památky U Petrůvky**. Ve Vyhodnocení byla stanovena podmínka, aby při zpracování územních plánů obcí se postupovalo v úzké spolupráci s orgány ochrany přírody, zejména při zajištění ochrany krajinného rázu.

Dále je na str. 103 Vyhodnocení výslovně uvedeno: *„Problematičtější je záměr E09 - průchod v délce cca 3,5 km přes přírodní park Vizovické Vrchy a Želechovické paseky. Smyslem přírodních parků je ochrana krajinného rázu. Stupeň zásahu do krajinného rázu je relativní v závislosti na konkrétním provedení záměru a do značné míry i subjektivní. Stavba stožárů vysokého napětí se na krajinném rázu může projevit poměrně citelně. **V těchto případech bude nutné variantní zpracování trasy s ohledem na ochranu krajinného rázu (v rámci procesu EIA), případně úprava vedení trasy mimo území přírodních parků.**“*

Pro záměr je dále ve Vyhodnocení stanovena i podmínka, aby v místě průchodu vedení elektrického napětí přes přírodní park Vizovické vrchy a Želechovické paseky bylo před jeho realizací zpracováno vyhodnocení vlivů na krajinný ráz a záměr byl přizpůsoben z něj vyplývajícím požadavkům.

Ze všech výše uvedených skutečností a citovaných podmínek ZUR ZK a Vyhodnocení je zřejmé, že vliv záměru na krajinný ráz je nezbytné podrobně posoudit. Není proto možné, aby posuzování záměru podle zákona EIA skončilo pouze ve fázi zjišťovacího řízení, neboť takový postup by byl mj. v rozporu se ZUR ZK.

b) Nutnost respektovat územně plánovací dokumentaci a další stanoviska dotčených orgánů

Z vyjádření Městského úřadu Luhačovice, odbor stavební – územní plánování, č. j. MULU 8674/2017, ze dne 26. 5. 2017 vyplývá, že trasa v k. ú. Dolní Lhota u Luhačovic je navržena v rozporu s platným územním plánem obce Dolní Lhota, schváleným dne 30. 11. 2000.

Ve vyjádření České geologické služby, správa oblastních geologů, č. j. ČGS 441/16/0694*SOG 441/329/2016, ze dne 6. 6. 2016 se upozorňuje na přítomnost sesuvů v trase a ochranném pásmu vedení. **I na základě této skutečnosti by bylo žádoucí uvažovat o změně trasy.**

Řadu podmínek pro případnou realizaci záměru uvedla Agentura ochrany přírody a krajiny ve svém vyjádření č. j. 06204/SVSL/16 ze dne 15. 8. 2016. Především upozorňuje na **zásadní problém, kterým je vliv záměru na krajinný ráz**. Konkrétně uvádí: „V rámci Preventivního hodnocení krajinného rázu CHKO Bílé Karpaty z roku 2008 i v dokumentu Krajinný ráz Zlínského kraje z roku 2005 byly vymezeny plochy pohledových horizontů, ve kterých by se neměly umísťovat výškové stavby. Navrhované vedení prochází těmito plochami. Také byly vymezeny plochy se zvýšenou hodnotou krajinného rázu. Tyto plochy je nutno respektovat. Za místa nejhodnotnější z hlediska ochrany krajinného rázu je třeba považovat v CHKO oblast kolem Petrůvky u Slavičina, Sitné a Martincův mlýn v Pozlovicích, mimo CHKO pak typické a jedinečné pasekářské osídlení v Podhradí, Provodově a Lípě, poutní místo Malenisko a hřeben s vrcholem Drdol v Želechovicích.“

I s ohledem na tato vyjádření a stanoviska je nezbytné provést podrobné posouzení záměru podle § 8 a násl. zákona EIA.

c) Poškození krajinného rázu

Podatelé připomínají, že krajinný ráz je specifickým institutem územní ochrany životního prostředí. Jeho prostřednictvím je poskytována ochrana přírodní, kulturní a historické charakteristice určitého místa či oblasti. Koncepte ochrany krajinného rázu vychází z myšlenky, že krajina je tvořena prvky přírodními (živými i neživými) a kulturními (tj. výsledky lidské přítomnosti v krajině), které společně prošly určitým historickým vývojem a existují spolu na určitém území ve vzájemné shodě a harmonickém uspořádání. Narušením této vzhledové harmonie pak může dojít k narušení přirozených, ustálených vztahů v daném území (viz Vomáčka, V.: Judikatura Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“): Ochrana krajinného rázu. Soudní rozhledy 11-12/2013, str. 385).

Z judikatury vyplývá, že při posuzování snížení či změny krajinného rázu je nutné vedle sebe hodnotit stav, pro nějž se určitá krajina či její část stala jedinečnou (ať z hlediska přírodního, historického, architektonického či jiného), a stav, jak bude vypadat po umístění stavby. Souhlas k zásahu do krajinného rázu nelze zdůvodnit pouze tím, že se v dané lokalitě umísťuje množství jiných nových staveb, a pominout tak po staletí vytvářenou charakteristiku místa (viz např. rozsudek Městského soudu v Praze ze dne 11. 4. 2008, č. j. 7 Ca 219/2007-58).

Z judikatury NSS také vyplývá, že předchozí umístění nevhodných staveb do krajiny neodůvodňuje další zásahy. To se týká zejména pokračování živelné zástavby dosud nezastavěné krajiny, případně zohlednění později zavedené plošné ochrany životního prostředí (např. rozsudek NSS ze dne 17. 7. 2008, č. j. 6 As 44/2007-64). V rozsudku ze dne 12. 9. 2008, č. j. 2 As 49/2007-191 NSS uvedl, že „Nově plánovaná stavba nemusí být zásahem do krajinného rázu v silně zastavěném území bez přírodních prvků, zvláště nevybočuje-li svými rozměry či charakterem z poměrů již existující zástavby. Na druhé straně však může znamenat zcela zásadní zásah do krajinného rázu, je-li budována na zdaleka viditelných místech, zahušťuje-li dosavadní relativně řídkou zástavbu či má-li být začleněna do území, v němž jsou významnou měrou zastoupeny přírodní prvky jako les, výrazné nezastavěné svahy, vodní toky apod.“

Z judikatury NSS lze dále dovodit, že zájem na hospodářském přínosu nemůže převážit zájem na ochraně před rušivým zásahem do krajinného rázu. Není proto dána ani zákonná povinnost, aby v každém jednotlivém případě, bez ohledu na povahu a rozsah zasažení krajinného rázu, bylo zkoumáno, zda ekonomický přínos stavby nevyvažuje zásah do krajinného rázu. Posouzení ekonomických přínosů tak není z hlediska § 12 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, rovnocennou otázkou ve vztahu k vlastnímu zkoumání možnosti snížení či ovlivnění krajinného rázu. Podle NSS platí, že „zohlednění ekonomického přínosu je tedy namísto pouze tehdy, pokud navrhovaná stavba zasahuje do krajinného rázu co možná nejméně. Pokud je vliv na krajinný ráz příliš velký, není možné jej vyvážit o to větším ekonomickým přínosem. Opačný výklad § 1 OchPřKr by proto nebyl výkladem účelovým

(teleologickým), nýbrž naopak výkladem účel zákona popírajícím“ (rozsudek NSS ze dne 9. 11. 2007, č. j. 2 As 35/2007-75). Podobně v rozsudku ze dne 22. 4. 2009, č. j. 2 As 77/2008-139, NSS uvedl, že „Pokud však z předloženého záměru je patrné, že představuje natolik intenzivní zásah do krajinného rázu, že ho nelze kompenzovat přihlédnutím k aspektům jiným (z hlediska koncepce OchPřKr sekundárním), nemá valného smyslu dále se zabývat případnými jednotlivými opatřeními snižujícími negativní dopady, neboť ani jejich existence nemůže zvrátit konečné rozhodnutí.“

Z výše uvedeného je zřejmé, že NSS rozlišuje případy, kdy je zásah do krajinného rázu mimořádně intenzivní a absolutně znemožňuje provedení záměru v území, a případy, kdy je zásah co možná nejmenší a je možné uvažovat o jeho realizaci, pokud přináší jiný významný užitek, zejména opět v oblasti ochrany životního prostředí. V případě záměru v lokalitě bohaté na přírodní a krajinářsky hodnotné útvary se dle přesvědčení podatelů jedná o první z těchto případů.

K tomu podatelé odkazují například na nesouhlasné stanovisko EIA ze dne 28. 4. 2009 k záměru „Logistický a průmyslový park Cerhovice“, v němž Krajský úřad Středočeského kraje uvedl, že „S ohledem na charakter záměru, charakter dané lokality v návaznosti na princip předběžné opatrnosti (§13 zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí) nebylo v průběhu procesu posuzování vlivů na životní prostředí jednoznačně prokázáno, že společenský zájem na realizaci záměru významně převažuje nad zájmem ochrany přírody a krajiny. Dále lze odkázat i na nesouhlasné stanovisko EIA ze dne 5. 6. 2016 Krajským úřadem kraje Vysočina k záměru „Větrný park Blatnice“, v němž se uvádí, že „došlo k metodicky chybnému pojetí vymezení míst krajinného rázu, nedostatečné a chybné identifikaci znaků jednotlivých charakteristik krajinného rázu, chybějícímu vztahu identifikovaných znaků k vymezeným místům krajinného rázu, nedostatečnému vyhodnocení důležitých skladebných prvků krajiny spojených s existencí kulturních dominant.“

Výše uvedená obecná pravidla je pak nutno promítnout při konkrétním posouzení. Provedení záměru (ať už v kterékoliv z předložených variant řešení) by znamenalo **výrazný negativní zásah do krajiny a tím i poškození životního prostředí dotčených obcí**. Koridor navrhované trasy VVN prochází nedotčenou krajinou obcí, která tvoří jejich největší hodnotu a potenciál. Zároveň by umístění záměru způsobilo snížení ceny nemovitostí na katastrálním území jednotlivých obcí a v konečném důsledku by se stalo překážkou jejich dalšího rozvoje.

Pro území obcí Provodov, Pozlovice, Dolní Lhota, Podhradí i Zádveřice - Raková je charakteristické harmonické propojení civilizačních (obytné, zemědělské a rekreační nemovitosti, bez zastoupení výrazně rušivých průmyslových či jiných objektů) a přírodních prvků a dominant krajiny, což lze ve smyslu § 12 odst. 1 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZOPK“) chápat i jako základ kulturní a historické charakteristiky dotčeného území. Základní hodnota tohoto území jako celku tedy spočívá v jeho harmonickém, přírodně i esteticky velmi hodnotném panoramatu, pro nějž je charakteristické střídání smíšených lesů, luk, pastvin a polí s bohatou mimolesní zelení s rozptýlenou zástavbou, resp. malými sídly, to vše v prostředí horizontů Vizovické vrchoviny.

V navrhované trase záměru a v blízkosti obce **Provodov** se nacházejí především následující krajinářsky hodnotné dílčí lokality: sousední pohledové horizonty „Drdol“, vrcholové horizonty „Na salašoch“, krajinářsky cenné trasy „Na Lhotách, Doubravka, Podhoří, Stodoliska“, zvláště citlivý přechod přes komonecký hřbet „Brda“ či přechod v blízkosti poutního místa „Malenisko“.

V navrhované trase záměru a v blízkosti **obce Pozlovice** a **obce Dolní Lhota** se rovněž nacházejí krajinářsky hodnotné dílčí lokality: Luhačovická vrchovina, Luhačovická přehrada a její bezprostřední okolí, jehož estetická a tím i rekreační funkce je do značné míry založena na výjimečné estetické hodnotě vzhledu okolní krajiny, oblast „Lipska“ s vrcholem Kameničná s rekreačními oblastmi na Klenkově a

Paseky, kterou prochází frekventovaná turistická stezka, z níž se otevírají ojedinělé výhledy jak na údolí Luhačovické přehrady, tak severním směrem ke Komonecké vrchovině, zalesněné lokality „Koryta“ a „Pláňavka“, oblast „Stupka“ (zejména z prostoru Luhačovské přehrady se jedná o pohledově velmi exponované místo) či oblast „Sedliska“, rozsáhlé nezalesněné úbočí uprostřed rekreační a bytové zástavby s výhledem na Luhačovickou přehradu.

Jak pro uvedené charakteristiky dotčeného území jako celku, tak pro jednotlivé výše zmíněné lokality, by umístění záměru na ocelových stožárech dosahujících výšky až 30 m, a procházející přes pohledově nejexponovanější horizonty (temena kopců, louky) znamenalo výrazně negativní až devastující zásah, nepřípustně snižující hodnotu krajinného rázu území. Záměr v nadzemních variantách proto není v souladu s výše uvedenými zákonnými podmínkami ochrany krajinného rázu, uvedenými v § 12 odst. 1 ZOPK, se základním cílem tohoto zákona, vyjádřeným v § 1 (příspěť k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, k ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás) ani s § 2 odst. 2 písm k) ZOPK, podle něž se ochrana přírody a krajiny podle tohoto zákona zajišťuje zejména ochranou krajiny pro ekologicky vhodné formy hospodářského využívání, turistiky a rekreace.

Podatelé na podporu výše uvedeného tvrzení upozorňují na odborný posudek **„Rámcové posouzení záměru VVN Slušovice – Slavičín z hlediska vlivu na krajinný ráz dle § 12 ZOPK“**, zpracovaný Ing. Hedvikou Psotovou, k srpnu 2018 (dále jen „Posudek“). Účelem Posudku bylo vymezit nejvýznamnější přírodní, kulturně-historické hodnoty a prostorové vztahy v zájmovém území, které mohou být záměrem bezprostředně dotčeny nebo (zejména v případě vizuálních vazeb) negativně ovlivněny.

Z Posudku vyplynulo, že **záměr zasahuje do všech složek krajinného rázu – CHKO, přírodní park, MZCHÚ, plochy ÚSES i formační skupiny významných biotopů** (viz grafická část Posudku), konkrétně se v závěru Posudku uvádí, že *„realizace záměru významně ovlivní všechny složky krajinného rázu, tj. přírodní i kulturně-historické hodnoty a projeví se zejména v prostorových vztazích, které budou novým liniovým objektem významně narušeny zejména při průchodu krajinným horizontem.“* **Zvláště byl vyzdvižen požadavek individuálního posouzení vlivu záměru na krajinný ráz v oblasti Maleniska, která má specifické genius loci, dále požadavek věnovat zvýšenou pozornost lázeňským a rekreačním oblastem, CHKO a přírodnímu parku.** S podrobnostmi podatelé odkazují na Posudek.

Podatelé v této souvislosti dále odkazují i na odborný posudek **„Posouzení vlivu stavby na krajinný ráz“**, -zpracovaný Doc. Dr. Ing. Alenou Salašovou k červenci 2011, ve kterém jsou uvedeny velmi obdobné závěry, jako ve výše uvedeném Posudku, a to konkrétně zejména, že: *„stavbou nadzemního vedení VVN v úseku Luhačovická přehrada – Dolní Lhota dojde k významnému narušení přírodních, kulturně historických a estetických hodnot území. Územní rozsah vlivu je lokální (omezen na prostor Dolní Lhota, Luhačovická přehrada, Pozlovice), intenzita vlivu na krajinný ráz je ale v tomto území velmi vysoká. S ohledem na to, že je trasa VVN navrhována v CHKO Bílé Karpaty, na území s významnou lázeňskou a rekreační funkcí, v území se zvýšenou hodnotou krajinného rázu nelze její realizaci dle předloženého návrhu Zásad územního rozvoje doporučit.“*

V oznámení jsou sice vyjmenovány složky krajinného rázu (přírodní i kulturně-historické), které se v daném území nachází, a dále jsou popsány tři varianty, které dle oznamovatele připadají v úvahu, ale **z oznámení nevyplývá, jak konkrétně tyto varianty krajinný ráz zasáhnou, což podatelé považují za zásadní nedostatek.** Součástí oznámení je sice tzv. souhrnná tabulka, na kterou však není v samotném textu oznámení odkazováno. Nicméně i kdyby na ni oznámení odkazovalo, je pro veřejnost naprosto nesrozumitelná, a proto neplní účel zákona EIA.

Z výše uvedených odborných podkladů vyplývá, že záměr nerespektuje unikátní charakter dotčeného území, v němž je velká koncentrace hodnotných částí krajiny a dalších chráněných částí přírody - CHKO

Bílé Karpaty, specifická oblast Luhačovické Zálesí, pohledově a krajinářsky cenná Lipská ležící na svahu dominanty lázeňské přehrady Kameničná v k.ú. Dolní Lhota, přírodní památka U Petrůvky, přírodní park Vizovické vrchy, velké množství chráněných rostlin a živočichů, významné poutní místo Malenisko a archeologická naleziště a další. **Realizací záměru by tyto složky byly významně zasaženy, ne-li nenávratně zničeny.**

Návrhy důkazů:

- Ing. Hedvika Psotová, *Rámcové posouzení záměru VVN Slušovice – Slavičín z hlediska vlivu na krajinný ráz (2018)*
- Doc. Dr. Ing. Alena Salašová, *Posouzení vlivu stavby na krajinný ráz (2011)*

d) Nedostatečná ochrana kulturních památek a hodnot

V souvislosti s ochranou krajinného rázu musí být brán zřetel i na ochranu kulturních památek a hodnot, které rovněž tvoří jeho nedílnou přírodním aspektům rovnocennou složku.

Oznámení vychází z „úzce přírodního“ chápání krajinného rázu (jako vlastnosti krajiny určené přírodními podmínkami, především geologickými, geomorfologickými, klimatickými a biogeografickými poměry a aktuálním stavem ekosystémů), aniž by byly zároveň zohledněny jeho kulturní a historické (resp. estetické) aspekty (charakter osídlení, zástavby a jednotlivých staveb, uspořádání pozemků, významná umělecká díla, přítomnost nemovitých kulturních artefaktů – např. nemovitých kulturních památek a jejich ochranných pásem, včetně průřezů těchto veličin do psychiky uživatelů krajiny).

Opominut zůstává i případný konflikt záměru s právními předpisy, stanovícími podmínky ochrany kulturních památek, a to jak aktuálně chráněných, tak potenciálně v budoucnosti vyhlášených (viz zejména § 9 odst. 3 a 11 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, podle nichž je každý povinen si počínat tak, aby nezpůsobil nepříznivé změny stavu kulturních památek nebo jejich prostředí a neohrožoval zachování a vhodné společenské uplatnění kulturních památek.

Podatelé v této souvislosti upozorňují speciálně na význam poutního místa Malenisko. Poutní místo leží ve svém vlastním krajinném prostoru ohraničeném porosty. Malenisko má velké kvality - nejenom z hlediska krajiny, kulturních a architektonických hodnot, ale i z hlediska duchovního pojetí a významu místa. Realizací záměru by mohlo dojít ke zničení jeho genia loci. Oznamovatel na str. 33 oznámení uvádí, že ačkoliv záměr tímto místem prochází, je třeba jako kompenzační opatření u tohoto poutního místa zajistit opravu křížové cesty, což je však z pohledu podatelů jednoznačně nedostatečné a dokonce nepatřičné, neboť oprava křížové cesty jako dílčího uměleckého prvku nemůže jakkoli kompenzovat zničení celkové atmosféry a tím i hodnoty poutního místa stavbou nadzemního vedení 110 kV se sloupy výšky cca 25 metrů a šířkou odlesněného koridoru minimálně 32 metrů v těsném sousedství kostela Panny Marie Sněžné. Takovýto návrh spíše demonstruje míru nepochopení důležitosti místa pro obyvatele obce Provodova i širokého okolí. Výstavba VVN jednoznačně a nevratně zničí charakter místa a negativně ovlivní celý prostor nejen vizuálně, ale i v jeho historickém a zejména společenském a duchovním kontextu.

Podatelé proto zásadně nesouhlasí s tvrzením oznamovatele, že „kulturní památky v obcích ležících v zázemí trasy elektrovodu nebudou lokalizací koridoru vymezeného pro elektrovod v ZUR ZK tímto záměrem nijak dotčeny“. **V tomto směru je nutné posouzení vlivů záměru rozsáhle doplnit.** Stejně tak je nutné vzít v úvahu skutečnost, že dotčená oblast je místem řady významných archeologických nálezů.

e) Absence vyhodnocení alternativní trasy záměru

Podatelé dále namítají, že od doby, kdy je záměr fakticky plánován (tedy již cca od r. 2000), **nedošlo nikdy k vypracování alternativní varianty trasování záměru**, což považují za zásadní nedostatek celého procesu. Ve všech dosud proběhlých řízeních dochází vždy pouze k nepodstatným úpravám aktuálně posuzované trasy, které nemají dostatečný potenciál více chránit krajinný ráz dotčené oblasti a další výše uvedené hodnoty.

S ohledem na to, jak je záměr pro dotčené subjekty kontroverzní (loňského roku byla proti záměru mj. sepsána petice, kterou podepsalo 3839 petentů), **je vysoce žádoucí, aby byla předložena i jiná ke krajinnému rázu příznivější varianta.**

Obec Dolní Lhota již dříve některé konkrétní varianty navrhovala, avšak neúspěšně. Konkrétně šlo o následující varianty:

1. Varianta Slavičín – Valašské Klobouky – Střelná
2. Varianta Otrokovice – Slavičín s průchodem jižně od Luhačovic
3. Varianta zaokrouhlování na Slovensko
4. Varianta po trase stávajícího vedení VVN Uherský Brod – Slavičín
5. Koridor VVN 400 kV Otrokovice – Vizovice – Střelně – hranice SR.

Tento požadavek navíc uplatňuje i Agentura ochrany přírody a krajiny, správa CHKO Bílé Karpaty, ve svém vyjádření ze dne 15. 8. 2016, č. j. 06204/SVSL/16, v němž uvádí: „*požadujeme rozšíření dokumentace o alespoň jednu skutečnou alternativní variantu, která by řešila zachování krajinného rázu na pohledově exponovaných místech*“, přičemž kromě alternativy podzemního vedení **zmiňuje možnost i jiného trasování.**

V oznámení jsou sice zmíněny tři varianty záměru, nicméně jde o varianty týkající se pouze způsobu řešení (provedení), nikoliv jiného trasování záměru. Kromě toho dle podatelů nejsou splněny požadavky zákona EIA, konkrétně přílohy č. 3 bodu B., I., 5., a to požadavek na zdůvodnění umístění záměru, včetně přehledu zvažovaných variant a **hlavních důvodů (i z hlediska životního prostředí) pro jejich výběr, resp. odmítnutí.**

V závěru oznámení je pouze stručně uvedeno, že „*předběžně lze konstatovat, že podzemní kabelové vedení elektrovedu bude z hlediska vlivů na životní prostředí méně příznivé než obě varianty jeho povrchového vedení. Podrobné porovnání bude obsaženo v návaznosti na závěry zjišťovacího řízení v EIA dokumentaci.*“

Z tohoto vyjádření však neplyne, na základě čeho byl tento závěr učiněn (nedošlo k dostatečnému srovnání jednotlivých variant řešení, pouze byl uveden jejich technologický popis). Dále z něj lze usuzovat, že **sám oznamovatel počítá s dalším posuzováním záměru dle zákona EIA**, když se k žádné z uvedených variant výslovně nepřiklání. I z tohoto důvodu je nutné v posuzování dle zákona EIA pokračovat, jelikož dle oznámení nebylo postaveno najisto, že by kterákoli z variant nemohla mít významný vliv na životní prostředí.

Nedošlo tedy k posouzení žádné alternativní a šetrnější varianty trasování záměru ve vztahu ke krajinnému rázu a dalším hodnotám dotčeného území. Oznamovatel rovněž nesplnil požadavek zákona EIA, aby zvažované varianty řádně srovnal a jednu z nich vybral. Navíc lze ze zpracování oznámení usuzovat, že oznamovatel sám s pokračováním posuzování dle zákona EIA počítá. Ze všech těchto důvodů je nutné, aby byl záměr posouzen podle § 8 a násl. zákona EIA.

2. Vlivy záměru na území CHKO Bílé Karpaty

Ze zákonného vymezení důvodu vyhlášení chráněných krajinných oblastí jako velkoplošných chráněných území (§ 25 odst. 1 ZOPK je vymezuje jako „rozsáhlá území s harmonicky utvářenou krajinou, charakteristicky vyvinutým reliéfem, významným podílem přirozených ekosystémů lesních a trvalých travních porostů...“) lze jednoznačně dovodit, že ochrana krajinného rázu území, na němž jsou CHKO vyhlášeny, je jedním ze základních důvodů jejich existence. Z tohoto důvodu již skutečnosti uvedené v předchozím bodě tohoto vyjádření dle názoru podatelů nasvědčují tomu, že umístění záměru v navržené trase a technologickém provedení by nebylo v souladu s posláním a bližšími ochrannými podmínkami CHKO Bílé Karpaty, a tedy ani s § 26 odst. 1 písm. i) ZOPK, podle nějž je na celém území chráněných krajinných oblastí zakázáno měnit dochované přírodní prostředí v rozporu s bližšími podmínkami ochrany chráněné krajinné oblasti.

Toto konstatování pak dále podporuje vymezení poslání CHKO Bílé Karpaty v § 1 odst. 2 výnosu Ministerstva kultury ČSR č. j. 17.644/80 ze dne 3. 11. 1980. Tímto posláním je podle citovaného ustanovení výnosu „ochrana všech hodnot krajiny, jejího vzhledu a jejích typických znaků i přírodních zdrojů a vytváření vyváženého životního prostředí“.

Plán péče o CHKO Bílé Karpaty (dále jen „plán péče“), schválený v souladu s § 27 odst. 2 ZOPK jako základní koncepční a programový dokument sloužící pro usměrňování rozvoje chráněné krajinné oblasti a biosférické rezervace Bílé Karpaty a ovlivňování lidských aktivit na jejím území (viz <http://bilekarpaty.ochranaprirody.cz/res/archive/132/017508.pdf?seek=1378113617>), přičemž jedním ze základních dlouhodobých cílů plánu péče je „zachování typického krajinného rázu a udržení pestrosti krajiny, včetně zachování (případně obnovy) vybraných kulturních charakteristik“.

I vlivy záměru na území CHKO Bílé Karpaty je proto nutné podrobněji posoudit.

3. Vlivy záměru na zemědělský a lesní půdní fond

V oznámení je uvedeno, že v případě realizace povrchových variant „A“ a „B“ záměru se počítá se zábory 924.000 m² pozemků tvořících zemědělský půdní fond a pozemky určené k plnění funkcí lesa. Pro variantu „C“ se počítá se zábory celkem 89.000 m² tohoto typu pozemků. V obou případech jde o velmi rozsáhlý rozsah zabrané půdy, jehož důsledky nejsou v oznámení záměru nijak podrobněji popsány a posouzeny.

Jde o další podpůrný argument nejen pro nutnost provedení podrobného posouzení záměru podle § 8 a násl. zákona EIA, ale i pro to, aby se hledala vhodná šetrnější varianta trasování záměru, tak aby byly fakticky splněny i zásady vyplývající z § 4 zákona č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu, konkrétně např. odnímat zemědělskou půdu přednostně na zastavitelných plochách, odnímat přednostně zemědělskou půdu méně kvalitní; kritériem kvality půdy jsou třídy ochrany, co nejméně narušovat organizaci zemědělského půdního fondu, hydrologické a odtokové poměry v území a síť zemědělských účelových komunikací, odnímat jen nejnutnější plochu zemědělského půdního fondu a po ukončení nezemědělské činnosti upřednostňovat zemědělské využití pozemků nebo při umísťování směrových a liniových staveb co nejméně zatěžovat obhospodařování zemědělského půdního fondu.

4. Další připomínky k oznámení záměru

Na str. 6 oznámení záměru je uvedeno, že výška lesních porostů přesahuje konstrukční výšku stožárů. Je však třeba si uvědomit, že v drtivé většině se jedná o porosty smrkové, tudíž budou časem obmýceny a následně dojde k vykácení lesa a stožáry zůstanou na planině. Toto tvrzení oznamovatele je proto zavádějící a nemělo by k němu být přihlíženo.

Opakovaně se v oznámení objevuje informace, že spotřeba elektrické energie (v okolí Pozlovic a Luhačovic) se zvyšuje, a proto je realizace záměru nezbytná. Toto své tvrzení však oznamovatel nedokládá žádnými důkazy. I kdyby však bylo pravdivé, nelze pouze na základě tohoto konstatování záměr bez dalšího posouzení realizovat bez splnění všech výše citovaných zákonných požadavků.

Není přesné, pokud oznámení bez dalšího odůvodnění prezentuje jako jednoznačnou skutečnost, že „nedostačující přenosová kapacita a nízká spolehlivost přívodu elektrického proudu“ je jedním z „klíčových rozvojových limitů“ lázeňského, rekreačního a vodohospodářského potenciálu území. Tato obecná tvrzení nejsou doložena konkrétními a ověřitelnými údaji o současných energetických potřebách dotčeného území a o pravděpodobném vývoji těchto potřeb v budoucnosti. Odpor mnoha subjektů, potenciálně dotčených záměrem, a to včetně majitelů a provozovatelů lázeňských, rehabilitačních a rekreačních zařízení, resp. dalších subjektů včetně podnikatelských svědčí o přinejmenším spornosti těchto tvrzení.

Oznámení dále zcela pomíjí skutečnost, že realizace záměru, spojená se vznikem ochranného pásma vedení (§ 46 zákona č. 458/2000 Sb., o podmínkách podnikání a o výkonu státní správy v energetických odvětvích a o změně některých zákonů (energetický zákon)), by pro vlastníky stavbou dotčených nemovitostí znamenala výrazný zásah do jejich vlastnických práv ve smyslu omezení a zákazů podle § 46 odst. 8 energetického zákona. Bezvýznamný není ani případný vliv stavby na cenu dotčených pozemků a nemovitostí.

Na str. 39 oznámení se uvádí, že elektrovod míjí veškerá obydlená sídla. Toto je dle podatelů opět zavádějící informace, jelikož v případě územního plánu obce Provodov je koridor veden přesně nad chatovou oblastí, tj. přímo na stavbami chat. Je zřejmé, že obydleným sídlem může být i chata či jiné rekreační obydlí.

III.

Předmětný záměr bude mít významné negativní vlivy na životní prostředí v dotčeném území. Podatelé proto navrhují a žádají, aby krajský úřad podle § 7 odst. 5 zákona EIA v závěru zjišťovacího řízení stanovil, že záměr bude dále posuzován podle tohoto zákona.

Dokumentace vlivů záměru na životní prostředí, zpracovaná autorizovanou osobou podle § 8 zákona EIA, by měla klást **zvýšený důraz zejména na tyto oblasti vlivů záměru:**

- podrobné vyhodnocení vlivů záměru na krajinný ráz a památkové hodnoty v území (mj. na poutní místo a areál kostela Panny Marie Sněžné na Malenisku a místa významných archeologických nálezů, například v masivu Komonce,
- zpracování analýzy viditelnosti záměru do vzdálenosti 30 km a vizualizace záměru na území dotčených obcí z referenčních míst (mj. na území všech podatelů – obcí a v jejich nejbližším okolí, například z příjezdových cest k obcím, z míst dalekých výhledů a obydlených míst na protějších svazích, míst s otevřeným výhledem na kostel v obci Provodov atd.),
- ovlivnění pasekářských usedlostí v blízkém okolí VVN (i když se jich nedotýká ochranné pásmo),
- vlivy na povrchové a podzemní vody v souvislosti se vznikajícím suchem,
- vlivy na pohodu a kvalitu bydlení všech podatelů – obcí, resp. všech obcí v dotčeném území.

Podatelé rovněž navrhnou, aby krajský úřad ve smyslu § 7 odst. 8 zákona EIA navrhl oznamovateli zpracování variant trasování záměru, a to zejména ve vztahu k zásahům do krajinného rázu, přírodních a kulturních památek, a současně aby po oznamovateli požadoval zpracování návrhu podrobných opatření ke snížení nepříznivých vlivů záměru na životní prostředí ve smyslu § 5 odst. 4 zákona EIA.

V Brně dne 4. 9. 2018

Obec Provodov

Obec Dolní Lhota

Obec Podhradí

Obec Zádveřice-Raková

Provodov, z.s.

ZA POZLOVICE z.s.